

SUÇ SORUŞTURMASINDA OLAY YERİNDE PERSONEL VE İŞLEVLERİ

The Functions of Personnel in Crime Scene in a Crime Investigation

Mustafa KAYGISIZ*

Özet

Polisin, yürüttüğü suç soruşturmasının en önemli bölümlerinden birisi olay yeri inceleme ve delil toplama sürecidir. Özellikle suç işlenirken mağdur-sanık-alan mücadelesinin olduğu olaylarda (tecavüz, öldürme, şiddet, hırsızlık vb.) bunlar arasında etkileşim vardır. Olay yerinde çeşitli nesnelere fiziksel çevresi ile temas eder. Her temas da olay yerinde bir iz bırakır.

Olay yerlerinde bulunan bulgulardan başarılı sonuçlar elde etmek için olay yerinin incelenmesinde idare ve yönlendirmenin çok iyi yapılması gerekir.

Olay haber alındığında, özellikle büyük olaylarda, birçok ekip olay yerine gelir. Bu gibi durumlarda, her birimin (karakol ekibi, soruşturma birimi, bölge ekibi vb.) kendi açısından bilgi almak istemesi, aldıkları bilgileri üstlerine iletme ve üstlere olayın detaylı bilgilerini verme telaşı içinde olmaları, olay ve olay yeri ile ilgili önemli hususların göz ardı edilmesinden dolayı olay yerinde koordinasyon eksikliğine sebebiyet vermektedir.

Anahtar Kelimeler: Suç Soruşturması, Olay Yeri, Suç Analizi, Kriminalistik

Abstract

The most important part of a crime investigation done by police is the process of analyzing crime scene and getting evidence. Especially, in the cases including victim-suspect-field struggle (such as rape, murder, theft, violence) as the crime is committed, there is a connection among them. In crime scene, various objects touches to physical environment and so every contact leaves a mark in crime scene.

It is necessary to administrate and direct crime scene analysis successfully in order to gain successful results by the diagnosis in crime scene. When the case is publicized, especially in important cases, various units comes to crime scene. Under these circumstances, each unit (police station unit, interrogation unit, regional unit ext.) tries to get information from their own point of view. Moreover, because of their being in a confusion of giving detailed information to their superiors which causes to be ignored some important points linked to case results in lack of coordination in crime scene. In this article, we think to contribute to the coordination of units in a crime scene.

Key Words: Crime Interrogation, Crime Scene, Crime Analysis, Criminalistic

* Emniyet Amiri, Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Fak. Öğr. Gör.

Giriş

Suçun öğrenilmesi ile olay yeri, suç-mağdur-sanık hakkında çok bilgi verir. Olay yerinde kriminal uzmanları, soruşturma uzmanı, adli tıp vb uzmanlar modern teknikleri kullanarak olay yerini dikkatlice incelediklerinde çoğu zaman suçlu ya/suçlulara ulaşacakları bir ipucu bulabilmektedirler. Burada yapılan çalışmalar soruşturmanın başlamasının, seyrinin değerlendirilmesine ipucu verir ve sonucu derinden etkiler.

Suç ve suçlularla mücadele amacıyla çağımızdaki modern gelişmeleri takip etme yolunda olan ülkemizde de söz konusu nitelikte kurum ve birimler oluşturulmuş olup bunlar halen hizmet vermektedirler.

Suç ve suçlularla mücadelede gelişen teknolojik imkanlardan faydalanma gerekliliği çağımız modern polis teşkilatlarının vazgeçemeyeceği bir olgu haline gelmiştir. Suç sonrası failer tarafından olay yerinde bırakılan maddi deliller artık suçların çözümünde çok büyük rol oynamaya başlamış; kan, tükürük, kıl, meni, vb. maddi delillerin mahkeme önündeki “dilsiz tanıklıkları” her an yeni buluşlarıyla karşılaştığımız teknoloji dünyasının da yardımıyla reddedilmesi zor gerekler olarak kabul görmeye başlamıştır.

Kriminalistik, bilimsel yöntem ve araçları kullanarak suçu aydınlatma ve suçlu bulma tekniğidir. Günümüzde kriminalistik bilimi fiziksel, kimyasal ve biyolojik bulguların aranması ve değerlendirilmesiyle çoğu olayda failin/faillerin kimliğine dair ipucu çıkaran bir noktaya ulaşmıştır.

Failin/faillerin kimliklerinin tespitinin yanında kriminalistiğin bir diğer hedefi de suçla ilgisi olmayan şahısların olayla ilişkilendirilmelerinin önlenmesidir. Bu nedenle modern kriminal tekniklerin kullanılmasıyla çağımız polis teşkilatlarının insan hakkı ihlali gibi çağdışı ithamlarla karşı karşıya kalmayacakları bir gerçektir.

Türkiye aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde açılan bir çok dava eksik delillendirme gibi nedenlerle kaybedilmekte, bu da uluslararası platformda Türkiye'nin manevi ve maddi yönden zarar görmesine neden olmaktadır.

Başvuruların çoğunluğunu işkence ve gözaltı sürelerinin uzunluğu iddiaları oluşturduğu için, işkence ve benzeri davranışları önlemek üzere gözaltı süreleri ve ön soruşturmanın sağlıklı bir şekilde yürütülerek yapılan tüm işlemlerin delillendirilmesi ülkemizin bu gibi ağır ithamlarla karşılaşmaması açısından zorunludur. Bu nedenle hukuki süreç içerisinde soruşturmaların sağlıklı bir şekilde sonuçlandırılabilmesi için delillerin usulüne uygun olarak toplanması ve değerlendirilmesi sağlanmalıdır (AİHMKD, 2003:5).

Suç Soruşturmasının Ceza Adalet Sisteminde Yeri

Ceza adalet sistemi (CAS); konusu suç teşkil eden kanun ihlallerini aydınlatmak yani suç faillerini saptamak; delil, eser, iz ve emareleri toplayarak takip makamlarına sunmak; kendilerine sunulan bilgilere ve ayrıca kendisinin toplayabileceği diğer delillere göre yargı otoritesine sanıkları sevk etmek; gönderilen işleri hukuk kurallarına göre çözüme ulaştırmak; verilen hükümleri hukuka uygunlukları yönünden inceleyerek nihai çözümü belirlemek; hükmü kesinleştirmek; kesinleşen hükümlerin yaptırımlarını yerine getirmek; infaz etmekle görevli otoritelerden oluşmuş ve her aşamasında müdafaaya yer veren resmi örgütlemelerin meydana getirdiği sisteme denir (Dönmezer ve Yenisey, 2000). Bu sistem içerisinde; kolluk (polis), savcılık, savunma (avukat), mahkeme (hakim), kanun yolları (verilen kararların denetlenmesi), infaz işlemi (cezaevleri) görev alır.

Polis ceza adalet sisteminin bir bölümünde yer alır ve olayın başladığı, öğrenildiği an başlar, bu an bulunan elde edilen deliller bu sistemi temelinden etkiler. CAS'ın her safhasında bu aşamada yapılanlar/yapılmayanlar karşımıza çıkar. Elde edilen veya elde edilemeyen deliller ışığında yargılama devam ederek sonuca gidilir. Onun için CAS'da polisin yaptığı çalışma önemlidir.

Polis savcı ile birlikte ceza soruşturmasının (ilk) hazırlık soruşturma aşamasında öncelikli görevleri vardır. Hazırlık soruşturmasının başlaması için yeterli olan şüphe (basit) kamu davasının açılması için kuvvetli şüpheye dönüşmesi gerekecek. Hazırlık soruşturmasının başlaması açısından aradığı şüphe (basit), somut olaylarla ortaya konmuş bulunan ve suç/suçluyu araştırma bilimi kriminalistik verilerine göre, kovuşturulabilir bir suçun varlığı saptandığı için, mevcudiyeti kabul edilen bir şüphe olacaktır. Toplanan deliller kamu davasının açılmasına yeterli ise dava açılması öngörülecektir (CMUK m.163). Bu durumda polis elde ettiği ve edeceği delillerle sağlıklı sonuç alabilmesi için kriminal çalışmalara önem vermek mecburiyetindedir.

Polisin mevzuat çerçevesinde verilen; önleyici, caydırıcı, düzenleyici, koruyucu, adli görev ve hizmetleri vardır. Suç soruşturmasında adli polis görevlidir ama, suça el konulmasında, sanık tanıklarının belirlenmesinde, suçla ilgili iz, ser, bulgu, emarelerin korunması, olay yerinin korunmasında tüm polis birimleri görevlidir. Suç soruşturmasında polisin birçok birimi görev almakta özellikle suçun ilk işlendiğinde, öğrenildiğinde, olay yerlerinde her polis birimi kendisini ilgilendiren çalışmayı yapmakla görevlidir (ETK 12/2).

Suç soruşturmasının her safhasında maddi delillerin bulguların değeri karşımıza çıkmakta, kriminal (laboratuvar) sonuçlara artan bir şekilde bağımlı kalmakta, gelişen bilim ve teknoloji ile birlikte bu alanların suç analizinde maddi (fiziksel) delileri ortaya koyması kaçınılmaz olmaktadır. Suç soruşturmasında maddi delillerin nerede, nasıl, ne zaman, ne kadar, bulunabileceği, kullanılabilmesi

olay yeri incelemesinde, ilk araştırma aşamasında olay yeri uzmanları, soruşturmacı, kriminal uzmanlar ve bu aşamada görev alan diğer (ilk ekip, bomba, alan uzmanı, adli tabip vb.) birimlerce değerlendirilmelidir (Kaygısız, 1998). Bu değerlendirmenin sağlıklı yapılması için bu aşamada koordinasyonun (işbirliği, eşgüdüm) bu birimlerce sağlanmış olması gerekir.

Suç Soruşturmasında Olay Yeri

Polisin, yürüttüğü suç soruşturmasının en önemli bölümlerinden birisi olay yeri inceleme ve delil toplama sürecidir. Özellikle suç işlenirken mağdur-sanık-alan mücadelesinin olduğu olaylarda (tecavüz, öldürme, şiddet, hırsızlık vb.) bunlar arasında etkileşim vardır. Olay yerinde çeşitli nesnelere fiziksel çevresi ile temas eder. Her temas da olay yerinde bir iz bırakır. Olay yerlerinde bulunan bu bulguların başarılı sonuçlar elde etmek için olay yerinin incelenmesinde idare ve yönlendirmenin çok iyi yapılması gerekir.

Olay haber alındığında, özellikle büyük olaylarda birçok ekip olay yerine gelir. Bu gibi durumlarda, her birimin (karakol ekibi, soruşturma birimi, bölge ekibi vb.) kendi açısından bilgi almak istemesi, aldıkları bilgileri üstlerine iletme ve üstlere olayın detaylı bilgilerini verme telaşı içinde olmaları, olay ve olay yeri ile ilgili önemli hususların göz ardı edilmesine neden olarak olay yerinde koordinasyon eksikliğine sebebiyet verebilir.

Suç Soruşturmasının Olay Yeri Safhasında Görev Alan Personel ve İşlevleri

Bu aşamada olayın genel bütünlüğü içinde soruşturulmasını sağlayacak olay soruşturma sorumlusunun olaya el koyması çok önemlidir. Soruşturmayı yönetmek, görev dağılımı yapmak, olayla ilgili ekiplerin kendi aralarında ve diğer birimlerle işbirliği ve eşgüdümünü sağlamak soruşturma sorumlusunun en önemli görevidir.

Olay yerine ilk intikal eden polis ekibini çok önemli görevler beklemektedir. Burada olay henüz yeni işlenmektedir ya da henüz işlenmiştir. Suç faili olay yerindedir veya kaçmaktadır ya da vatandaşlar tarafından suç aleti ile birlikte yakalanmıştır. Olayın görgü tanıkları olay yerindedir. Bunlar olayın nasıl işlendiğini bilmektedir. Suç faili kaçmış ise eşkaline ilişkin tüm bilgiler bütün canlılığı ile hafızalarda beklemektedir. Aynı şekilde suç faillerinin nereden, ne ile geldikleri ellerinde ne tip silahların bulunduğu suç işledikten sonra hangi tarafa ne ile kaçtıkları, yine suç yerinde bulunanlar tarafından bilinmektedir. Yaralıları henüz olay yerindedir veya hastaneye yeni götürülmektedirler ya da götürülmeyi beklemektedirler. Suç delillerinin tamamı canlıdır ve olay yerindedir. Sıralanan bu önemli hususlar suçun aydınlanması açısından çok önemlidir. Bu sebeple olay yerine ilk giden ekibin büyük sorumlulukları bulunur. Burada görevin bilinçli ve doğru ya-

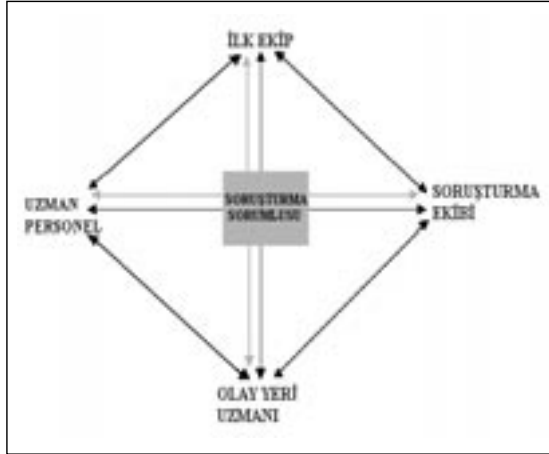
pılması ya da yapılmamasının soruşturmanın sonucunu olumlu veya olumsuz etkileyeceği muhakkaktır.

Olay yerine hazırlık yapılmadan gidildiğinde de bir çok olumsuz unsurlarla karşılaşılabilir. Özellikle olay yeri yeterli şekilde korunamaz ise deliller kaybolabilir, hasara uğrayabilir. Suç faillerinin yakalanması imkan dahilinde iken bu fırsat kaçırılabilir. Olayın aydınlatılmasında önemli rol oynayabilecek tanıklar tespit edilmeyebilir. Bu yönleri ile olay yerine giderken hazırlıklı olunması, süratli gidilmesi ve plan yapılması gerekir.

Olay yeri inceleme ve yönetim merkezi; belirli olay ve alanlarda incelemenin başlanıp bitirilmesi farklı uzmanların çalışma yapması zaman alacağından burada olay yeri yönetim merkezi oluşturulmalı. Bu merkezde, olay yerini koruyan birim, soruşturmacı birimler, olay yeri inceleme birimi gerekirse uzman birimler görev alanları ile çalışmalarını yapmalı ve suç ve suçlu ile bilgileri birlikte değerlendirmelidir.

Suç soruşturmasının olay yeri kısmında görev alan personel ve işlevleri aşağıda anlatılmıştır (Kaygısız ve diğ., 2002).

Şekil: Suç Soruşturmasının Olay Yeri İnceleme Kısmında Görevli Personel



Soruşturma Sorumlusu

Olayın türüne göre görev kapsamına giren birimin üst amiri, olay yerinin araştırılmasıyla görevlendirilen üst amir veya bu birim amirlerinin üstü (görev alanından sorumlu il emniyet müdür yardımcısı, soruşturma şube müdürü) soruşturma sorumlusu olarak görev yapabilir. Soruşturma sorumlusu işlemleri savcı adına yapmaktadır.

Soruşturma sorumlusu, soruşturmayı yönetmek ve görev dağılımını yapmak,

olayla ilgili ekiplerin kendi aralarında ve diğer birimlerle işbirliğini ve koordinasyonunu sağlamak, soruşturma sorumlusunun en önemli görevlerindedir. Sorumlu olay yerinde işlemler tamamen bitinceye kadar olay yerinden ayrılmamalıdır.

İlk Ekip

Olay yerine ilk olarak intikal eden veya hemen gelip olaya el koyan ekip veya görevli kişidir. Karakol, çevik kuvvet, trafik, asayiş, diğer ekip ve polisler ilk ekip konumunda olaya müdahale edebilirler. İlk ekip olarak olay yerine giden personel, olaylar ve olay yeri ile ilgili yapılması gerekenleri iyi bilmeli ve pratik çözümler getirebilmelidir.

Olay yerinde gerekli ilk önlemleri almak, olay yeri ve delilleri korumak, daha sonra gelen ekiplere bilgi vermek ve daha önceki bölümde belirtilen görevleri yerine getirmek olay yerine ilk intikal eden ekibin görevlerindedir.

Olay yerlerinin korunmasından tüm polis birimleri sorumludur. Olay yerine genellikle ilk ekip olarak en yakın polis ekibi intikal eder. Bu ekip; karakolda çalışan personelden, şubelerde çalışan organize, terör, narkotik, kaçakçılık, çevik ve trafik ekibine kadar çok çeşitli birimlerdeki polis ekipleri olabilir. Olay yerlerine genelde bölge yapılanması olan yerlerde bölge veya karakol ekibi intikal etmektedir.

Olay ve olay yerinin öğrenilmesi ile olaya/olay yerine ilk müdahale eden ekip genelde, karakol ekibi, asayiş ekibi, trafik ekibi vb. olay yerine en yakın ekip olur. Bu ekip devriye görevi yapan personel olabileceği gibi olay yerinden tesadüfen geçmekte olan personel de olabilir. Olay yerine ilk intikal eden ekibin görevi ve ekip üyelerinin rütbesi ne olursa olsun olay yerinde alınacak olan koruma tedbirleri aynıdır.

Olay yerine ilk intikal eden ekibe çok önemli ve hassas görevler düşmektedir. Çünkü olay yeri ve olay ile polis ekibi olarak ilk temas kuran, olay yerini ilk gören, gözetleyen, bilgi alan, tanık olan bu ekibi oluşturan personeldir. Oluşan, devam eden olaya müdahale etme, oluşmuş olaya ilk müdahalesini yapma ve kendisinden sonra soruşturma ekibine ve uzman personele bilgi aktarma gibi çok önemli sorumluluklara sahiptir.

Olay yerinde devam eden olaya müdahale yapıldıktan sonra ilk işlemler yapılır. Büyük hasara ve can kaybına neden olabilecek patlama, silah kullanma vb. gibi bir başka olaya meydan verilmemesi için olay yerindeki kalabalık güvenli bir mesafeye uzaklaştırılmalıdır. Olay yerinde ilk ekip personeli olay, olay yeri ve olayın mağduru, faili ve tanıklarının tespiti ile ilgili konularda çalışmaya başlayarak diğer ekiplerin gelmesini beklemelidir.

Önemsiz gibi görünen bilgi ve belgeleri araştırma ve soruşturma aşamasında iyi değerlendirmek gerekir. Bu şekilde olay yerine bırakılan, olayın failleriyle

ilişkisi olmayan malzemeler soruşturmacıyı ve uzmanı olayın çözümüne götürecektir. Bu nedenle tüm olaylarda olay yerine ilk müdahale anından olay yerindeki incelemenin bitiş anına kadar yapılan tüm işlemlerin belirtilen kurallar dahilinde büyük bir titizlikle yerine getirilmesi suçların çözümü açısından çok önemlidir (Badem, 1988:12).

Olay Yeri Koruma Ekibi

Çok zaman ilk ekip aynı zamanda korumaktan sorumlu olsa da olay yerine bölge ve takviye personelinin gelmesi ile koruma ile ilgili işlemleri bu ekip alır. Bu ekip genelde bölge yapılanmasına göre muntika karakol ekibi, ilçe ekibi veya takviye personel durumunda il ekipleri, çevik kuvvet ekiplerinden oluşur. Olay yerinin korunmasından muntika karakol amiri, ilçe emniyet müdürü veya asayiş şube müdürü sorumludur.

Soruşturma Ekibi

Olayın türüne göre görev kapsamına giren suçlarda soruşturmayı yürüten ekiptir. Mağdur, tanık, müşteki ve şüphelilerden gerekli olan azami bilgileri elde etmek, suçu ve suçluyu tespit etmek, suçluyu araştırmak ve yakalamak, olay yeri inceleme ekibinin ve uzmanının çalışmalarına yardımcı olmak ve daha önce belirtilen diğer vazifeleri yapmak soruşturma ekibinin görevleri arasındadır.

Soruşturma ekipleri suçun türüne göre karakol, terör, narkotik, hırsızlık, cinayet vb. birimlere ait ekiplerdir.

Soruşturma ekibi olay yerine gelir gelmez olay yerine ilk müdahale eden ekip ile iyi bir koordine sağlayarak olay yerinde alınan önlemler ve yapılan işlemlerle ilgili olarak gerekli bilgileri toplamalıdır. Olay yerine acil durumlar dışında fazla müdahale etmemeli, gerekli koruma tedbirleri alınarak uzman ekibin gelmesi beklenmelidir.

Soruşturma ekibi olay yerine vardığında olayla ilgili bilgileri bir an önce toplayıp olayı üstlerine bildirme ve aydınlatma telaşı içine girmemelidir. Çünkü bu gibi davranışlar olay yerinin orijinal halini bozarak, iz ve delillerin zarar görmesine neden olmaktadır.

Olay yerine ilk olarak varıldığında silahın marka ve modelinin tespiti için bulunduğu yerden alınması, maktulün kimliğinin tespiti için cüzdanının karıştırılması, cesedin pozisyonunun değiştirilmesi vb. davranışlarda kesinlikle bulunulmamalı, olay yeri inceleme ekipleri gelmeden acil durumlar dışında hiçbir şeye dokunulmamalı ve olay yerinin orijinal hali korunmalıdır.

Soruşturma ekibinin temel görevi olayın aydınlatılması için gerekli bilgi, belge, delil, varsa mağdur ve tanıkların ifadelerini birleştirmektir. Soruşturma ekibi olay ve olay yerini olayın türüne göre değerlendirerek ilk ekipten bilgi alır bu bil-

gileri uzman ekiple paylaşır. Bunun yanında uzman ekibe yardımcı olmak için olay yerinin nerede başlayıp nerede devam ederek bittiğini gözlemler ve gerekli bilgileri aktarır. Karmaşık ve karanlık olaylarda, suç faili/failleri belirsiz veya aleyhinde hiçbir delil yoktur. Olayın aydınlatılması ve suç failinin tespit edilebilmesi için soruşturma ekibi; ilk ekip, mütaka ekibi ve uzman ekiple birlikte şu sorulara cevap bulmaya çalışmalıdır.

Suç nedir?

Suç yeri neresidir?

Suç ne zaman işlenmiştir, ne kadar süre devam etmiştir?

Suç nasıl işlenmiştir?

Suç niçin işlenmiştir?

Suç kime/kimlere karşı işlenmiştir?

Suç kim/kimler işlemiştir?

Olay Yeri İnceleme Ekibi

Olay yeri incelemesi konusunda uzman personelden oluşan ekiptir. Olay yerinin incelenmesini ve araştırmasını yapmak, soruşturma ekibi ve uzman birimlerle bilgi alış verişinde bulunmak, delilleri tespit etmek, toplamak ve muhafaza etmek, ön değerlendirmelerini yapmak ve ilgili yerlere göndermek olay yeri inceleme ekibinin görevleri arasındadır.

Olay yerinde ilk müdahale eden ekip genellikle belirlediği dış sınırlar çerçevesinde olay yerini korur. Soruşturma ekibi de ilk ekiple birlikte olay yerini korurken olayın başlangıç, bitiş ve olay yerinin çıkışlarını belirlemeye çalışır.

Uzman ekip; ilk ekip ve soruşturma ekibinden ön bilgiler alarak olayın geçtiği yeri, yakın çevresini ve geniş çevresini tekrar gözden geçirerek koruma alanlarını yeniden belirler.

Olay yerine gelen uzman ekip hem dış hem iç korumayı sağlamakla görevlidir. Olay yerinin genişletilmesine veya daraltılmasına karar verir. Olay yerinin korunmasını aldığı söylense bile, koruma tedbirlerinin yeterli olup olmadığı uzman ekip tarafından kontrol edilerek o ana kadar olay yerinin ne ölçüde korunduğu tespit edilmelidir.

Uzman personel olay yerine ne tür müdahaleler yapıldığını ve değişim olup olmadığını olay yerinin emniyetli korunup korunmadığını araştırır ve raporunda belirtir.

Olay yeri inceleme uzmanı çalışma yaparken olay yerinin bozulmamasına, delil ve eşyaların yerlerinin değişmemesine, değişikliklerin not alınmasına, ortama yabancı madde bırakılmamasına, kullandığı teçhizat ve malzemelerin ortama bırakılmamasına (eldiven, galoş vb.) dikkat eder.

Olay yeri inceleme ekibi tarafından olayı aydınlatmakta faydalı olabilecek delillerin bulunabileceği yerlerin değerlendirilmesinin yapılması gerekir. Bu yerlerin zarar görmemesi ya da dışarıdan müdahaleye maruz kalmaması için gereken önlemler alınmalıdır. Bu değerlendirmeler mümkün olan en az müdahaleyle yapılmalı ve olay yerinin fail/failler tarafından bırakılan orijinal hali korunmalıdır.

Olay yerinde bulunan nesnelere kesinlikle dokunulmamalı, şayet dokunulması gerekli ise, nesnenin yüzeyiyle temas alanının en aza indirilmesi, yüzeye kendi izini bırakmaması ve yüzeydeki izlerin zarar görmemesi için ameliyat eldiveni kullanılmalıdır.

Olay yerinin korunma ve incelenme safhaları sırasında yapılan işlemler mümkün olduğu kadar aynı uzman personel tarafından yürütülmeli, personelin değiştirilmesi gerektiğinde karşılıklı bilgi alışverişinde bulunulmalıdır. Yetkili olmayan personel olay yerinden çıkartılmalı, giren-çıkan şahıslarla ilgili kayıtlar tutulmalıdır.

Olay yerinin teknik incelenmesi olay yeri inceleme uzmanlarından oluşan ekiplerce yapılır. Olay yeri inceleme uzmanının bulunduğu durumlarda olay yerinin incelenmesi için başka personel görevlendirilmez. Olay yeri uzmanı olay yerine intikal ederek maddi delilleri tespit etmek, toplamak, korumak ve incelenmek üzere ilgili yerlere göndermekle görevlidir.

Olay yeri inceleme ekibi olay yeri içerisinde, suç eşyalarının ve bir olayı aydınlatmaya yarayabilecek delillerin bulunabileceği geniş alan sınırları içerisinde yetkilidir. Bu alanlar içerisinde olayın çözümüne yarayacak tüm önlemleri alır ve aldırır.

Olay yeri inceleme ekibinde çalışan tüm personel belirli konularda ve bazı konuların tamamında yeterli düzeyde teknik bilgiye sahiptir. Olay yeri inceleme ekibi; olay yeri ile ilgili işleri yapacak konumda uzmanlaşmış personelden oluşan ve gerekli malzemelerle donatılmış mobil ekiptir. Olayla ve olay yeri ile ilgili kroki-plan çizme, ölçüm yapma, delil toplama, delil muhafaza etme, fotoğraf çekme vb. işlemleri yapmakla görevlidir.

Uzman Personel

Olay yerinin bilimsel ve teknik incelemesini yaparken yararlanılabilecek parmak izi, patlayıcı madde, kimya, biyoloji, balistik, adli tıp vb ile ilgili suçun ve suçlunun kimliğini belirlemesi ile ilgili çalışma yapacak uzman personeldir.

Gerektiğinde ilgili uzmanlık konularına ilişkin olarak olay yeri incelemesini yapmak, delilleri tespit etmek, toplamak ve muhafaza etmek, delillerin ön değerlendirmesini, gerekirse esas değerlendirmesini yapmak, olay yeri inceleme ekibin ve ekip ve birimlere ilgili konularda danışmanlık yapmak uzman personelin görevleri arasındadır.

Sonuç

Olay yerindeki deliller, polise hazırlık soruşturmasında suçun ve suçlunun tespit edilip yakalanmasını, mahkeme aşamasında bu verilerle suçun aydınlatılmasını, masumların aklanmasını ve suçluların ceza almasını sağlamak için son derece önemlidir. Olay yeri incelemesi ve soruşturmasında maddi delillerin korunması, toplanması ve değerlendirilmesi ceza adalet sistemini en önemli görevlerindendir ve temelinden etkiler. Suç ve suçlularla mücadele amacıyla çağımızda modern gelişmeleri takip etme yolunda olan ülkemizde kurum ve birimler oluşturulmuştur. Adli bilim alanında soruşturma, analiz yapan uzmanlarımız ve laboratuvar ekipmanlarımız mevcuttur. Kamu personel politikasının temeli olan planlama, örgütlenme, yönetim, eşgüdüm, denetim denkleminin kurulması polisin hizmetlerinde etkinliğini, adli hizmetlerde kalitesini yükseltecektir. Olayın oluşması, suçun öğrenilmesi ile oluşacak karmaşayı önlemek için eşgüdüm sağlanmalı. Aksi takdirde telafisi zor olan, mağdurların yanında yeni mağdurları işletemediğimiz sistem oluşturur.

Kaynaklar

- AIHMKD (Avrupa İnsan Hakları Mahkeme Kararları Dergisi), (2003), S.3
- Badem, U., (1988), *Olay Yeri İnceleme ve Delil Toplama Yöntemleri*, Erzurum
- Dönmezer, S. ve Yenisey, F., (2000), *Ceza Adalet Sisteminin Etkinliği*, İstanbul: TESEV Yayını.
- Kaygısız, M., (1998), *Hukuk Sistemimizde Olay Yeri İncelemesi-Delil-Bilirkişilik*, Ankara: Ümit Yayıncılık.
- Kaygısız, M.; Arslan T.A.; Baykal, A. ve Bayar, M., (2002), *Hizmet İçi Eğitim Programları Kaynak Ders Kitapları*, Ankara: EGM Eğitim Daire Başkanlığı Yay.
- Olay Yeri Klavuzu (2000-2001, 1-2-3), Ankara: K.T. Olay Yeri İnceleme Şube müdürlüğü Yayını
- Söylemez, A., (1982), *Kriminalistik ve Suç Yeri İncelemesi*, İstanbul: Haşmet Matbaası, (1.basım).
- Şafak, A., (2000), *Güvenlik Kuvvetleri ve Polis Mevzuatı*, Ankara.
- Şenocak, C., (1997), *Maddi Suç Delilleri ve Ateşli Silahlar*, Ankara: Özyurt Ofset.
- Zonderman, Jon, (2001), *Suç İzlerinin Ötesinde*, (Çev. B., Tanrıseven) Ankara: Phoenix Yayınları.